

**Pentru aprobarea proiectului de lege
privind activitatea specială de investigații**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind activitatea specială de investigații.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Ministrul afacerilor interne

Alexei Roibu

Vizează:

Secretarul general al Guvernului

Victor BODIU

Aprobată în ședința Guvernului
din

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****privind activitatea specială de investigații**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Noțiunea și domeniul de reglementare a activității speciale de investigații

(1) Activitatea specială de investigații reprezintă o procedură cu caracter secret și/sau public efectuată de către autoritățile competente, cu utilizarea echipamentelor tehnice speciale, în scopul culegerii informațiilor necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, ordinii publice, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor, descoperirea și cercetarea infracțiunilor.

(2) Prezenta lege reglementează măsurile speciale de investigații, modalitatea de dispunere și efectuare a acestora, precum și efectuarea controlului asupra legalității lor.

Articolul 2 Sarcinile activității speciale de investigații

Activitățile speciale de investigații au următoarele sarcini:

a) relevarea atentatelor criminale, prevenirea, curmarea infracțiunilor și identificarea persoanelor care le organizează și/sau le comit;

b) căutarea persoanelor dispărute fără urmă sau căutarea persoanelor care se ascund de autoritățile de urmărire penală sau de instanța de judecată ori se eschivează de la executarea pedepsei;

c) colectarea de informații despre evenimentele sau acțiunile care pun în pericol securitatea de stat și ordinea publică;

d) descoperirea și cercetarea infracțiunilor, precum și asigurarea compensării daunei cauzate prin infracțiune.

Articolul 3. Principiile activității speciale de investigații

Activitatea specială de investigații se desfășoară cu respectarea următoarelor principii:

a) legalității;

b) respectării drepturilor și libertăților persoanei;

- c) oportunității și inofensivității;
- d) îmbinării metodelor publice și secrete;
- e) cooperării cu alte autorități de stat;
- f) deideologizării și nepărtinătății.

Articolul 4. Activitatea specială de investigații și drepturile omului

(1) Orice persoană supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să fie informată de către procuror sau de judecătorul de instrucție care a autorizat-o, după efectuarea ei, dacă această măsură nu a atras dispunerea unei noi măsuri speciale de investigații secrete.

(2) Orice persoană supusă măsurii speciale de investigații are dreptul la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin încălcarea prezentei legi.

(3) Înfăptuirea măsurii speciale de investigații pentru realizarea scopurilor și sarcinilor neprevăzute de prezenta lege nu se admite.

(4) Activitatea specială de investigații exercitată cu încălcarea prezentei legi atrage după sine răspunderea prevăzută de lege.

Articolul 5. Protecția datelor cu caracter personal în procesul exercitării activității speciale de investigații

(1) Persoanele care au acces sau au luat cunoștință despre datele cu caracter personal ale persoanei supuse măsurii speciale de investigații, are obligația de a păstra confidențialitatea datelor respective.

(2) Accesul la dosarul special sau la materialele din dosar ale altor persoane, decât cele ce lucrează cu dosarul special este interzis, cu excepția conducătorului subdiviziunii specializate a organului respectiv, în limitele competenței, și a procurorului care a autorizat măsura specială de investigații sau a solicitat autorizarea acesteia de către judecătorul de instrucție.

(3) Fiecare dosar special va include un borderou cu privire la lista persoanelor care au făcut cunoștință cu materialele dosarului, în care se înscrie:

- a) numele și prenumele persoanei;
- b) funcția persoanei;
- c) data, anul și ora luării de cunoștință cu dosarul special de investigații și data, anul și ora finalizării acesteia;
- d) declarația de păstrare a confidențialității;
- e) semnătura persoanei.

Capitolul II

SUBIECȚII CE EFECTUEAZĂ ACTIVITATEA SPECIALĂ DE INVESTIGAȚII

Articolul 6. Subiecții ce efectuează activitatea specială de investigații

(1) Activitatea specială de investigații este efectuată de către ofițerii de investigații a subdiviziunilor specializate din cadrul sau subordonate Ministerului

Afacerilor Interne, Ministerului Apărării, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Vamal și Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției.

(2) Altă autoritate decât cea prevăzută în prezenta lege nu poate să efectueze activitatea specială de investigații.

(3) Ofițerul de investigații care efectuează activitatea specială de investigații își realizează sarcinile în mod independent, în interacțiune sau în colaborare cu colaboratorii confidențiali.

Articolul 7. Competența autorităților ale căror subdiviziuni specializate efectuează activitatea specială de investigații

(1) În scopul organizării activității speciale de investigații autoritățile ale căror subdiviziuni specializate efectuează activitatea specială de investigații au competența de a:

a) crea sisteme informaționale pentru asigurarea realizării sarcinilor activității speciale de investigații;

b) încheia acorduri cu privire la utilizarea încăperilor de serviciu, bunurilor întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, unităților militare, locuințelor, mijloacelor de transport, precum și a altor bunuri ale persoanelor fizice și juridice;

c) confecționa, perfecționa și folosi actele care codifică identitatea persoanelor cu funcții de răspundere, a subdiviziunilor, organizațiilor, încăperilor și mijloacelor de transport în cadrul efectuării măsurilor speciale de investigații, precum și a persoanelor care colaborează cu aceste autorități în mod confidențial;

d) înființa, în modul stabilit de legislație, întreprinderi, organizații și subdiviziuni pentru soluționarea sarcinilor prevăzute de prezenta lege.

(2) Măsurile indicate la lit. c) și d) alin. (1) se efectuează numai de către subdiviziunile specializate ale Ministerului Afacerilor Interne, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

(3) Subdiviziunile specializate ale autorităților ce efectuează activitatea specială de investigații, în limitele competenței lor, au dreptul să colecteze informații necesare ce caracterizează persoanele supuse verificării, privind:

a) accesul la informații ce constituie secret de stat;

b) admiterea la muncă la obiectivele care prezintă un pericol sporit pentru viața și sănătatea oamenilor;

c) admiterea la organizarea și desfășurarea unor măsuri speciale de investigații sau accesul la materialele primite pe parcursul executării acestor măsuri;

d) stabilirea sau întreținerea relațiilor de colaborare la organizarea și desfășurarea măsurilor speciale de investigații;

- e) examinarea de către Camera de Licențiere a cererii de eliberare a licenței pentru activitatea particulară de detectiv și/sau de pază;
- f) asigurarea securității interne.

Articolul 8. Conducătorii subdiviziunilor specializate ale autorităților care efectuează activitatea specială de investigații

(1) Conducătorul subdiviziunii specializate a autorității care efectuează activitatea specială de investigații (în continuare – subdiviziunea specializată) repartizează actele prin care se dispune efectuarea măsurilor speciale de investigații, coordonează activitatea ofițerilor de investigații din subordine și exercită controlul departamental asupra ofițerilor de investigații din subordine.

(2) Conducătorii subdiviziunii specializate autorizează măsurile prevăzute la pct. 3) alin. (1) art. 17 din prezenta lege și exercită controlul asupra executării lor.

(3) Conducătorul subdiviziunii specializate poartă răspundere pentru organizarea activității și termenul de efectuarea a acesteia.

(4) Conducătorul subdiviziunii specializate poate efectua măsuri speciale de investigații, reținând unele acte care dispun efectuarea măsurilor.

(5) În cazul efectuării activității speciale de investigații de către conducătorul subdiviziunii specializate, asupra acestuia se răsfrâng drepturile și obligațiile ofițerului de investigații.

(6) În exercitarea funcțiilor administrative, conducătorul subdiviziunii specializate emite ordine obligatorii pentru ofițerii de investigații.

Articolul 9. Ofițerul de investigații

(1) Ofițerul de investigații este persoana împuternicită, care, în numele statului, efectuează măsurile speciale de investigații în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) La efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal, ofițerul de investigații se supune indicațiilor scrise ale procurorului sau ale ofițerului de urmărire penală.

(3) Identitatea ofițerilor de investigații din cadrul subdiviziunilor specializate, care efectuează măsurile speciale de investigații și activează în calitate de investigatori sub acoperire, constituie secret de stat și poate fi dezvăluită numai cu acordul scris al acestora și în conformitate cu Legea cu privire la secretul de stat.

(4) Ofițerul de investigații poartă răspundere pentru realizarea nemijlocită a măsurii speciale de investigații pe care o efectuează.

Articolul 10. Grupul de ofițeri de investigații

(1) În caz de măsuri complexe, poate fi constituit grupul de ofițeri de investigații, în baza:

a) ordonanței procurorului, atunci cînd măsura a fost autorizată de procuror sau a fost solicitată autorizarea acesteia la judecătorul de instrucție;

b) dispoziției conducătorului subdiviziunii specializate a organului care efectuează activitatea specială de investigații, cu includerea ofițerilor de investigații din cadrul aceleiași subdiviziuni specializate;

c) dispoziției conducătorului autorității competente în organizarea activității speciale de investigații, cu includerea ofițerilor de investigații din cadrul diferitelor subdiviziuni specializate care efectuează activitatea specială de investigații.

(2) Procurorul, conducătorul subdiviziunii specializate din cadrul autorităților care efectuează activitatea specială de investigații, conducătorul autorității competente în organizarea activității speciale de investigații, la momentul constituirii grupului, numește ofițerul de investigații – conducător al grupului ce efectuează activitatea specială de investigații.

(3) Ofițerul de investigații – conducător al grupului ce efectuează măsura specială de investigații, coordonează activitatea ofițerilor de investigații din cadrul grupului.

Articolul 11. Obligațiile ofițerului de investigații

Ofițerul de investigații are următoarele obligații;

a) să respecte drepturile și interesele legitime ale persoanei;

b) să întreprindă toate măsurile, în limitele competenței, privind protecția drepturilor și libertăților omului, a tuturor formelor de proprietate ocrotite de lege pentru asigurarea securității publice și a statului;

c) să execute ordonanțele ofițerului de urmărire penală, indicațiile sau ordonanțele procurorului și încheierile instanței de judecată;

d) să acorde, în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, asistență juridică autorităților de drept respective ale altor state;

e) să informeze alte autorități care efectuează activitatea specială de investigații despre faptele ilicite, devenite cunoscute, care țin de competența acestor autorități și să le acorde ajutorul necesar;

f) să respecte regulile de conspirație la exercitarea activității speciale de investigații;

g) să respecte datele cu caracter personal care au devenit cunoscute în timpul efectuării măsurii speciale de investigații;

h) să respecte proporționalitatea dintre dreptul lezat și necesitatea măsurii ce se efectuează.

Articolul 12. Drepturile ofițerului de investigații

(1) Ofițerul de investigații are următoarele drepturi:

1) să efectueze măsurile speciale de investigații, potrivit competenței și în limitele legii;

2) să stabilească relații cu persoanele care și-au dat consimțământul să colaboreze, în mod confidențial, cu subdiviziunile specializate ale autorităților care efectuează activitatea specială de investigații;

3) să utilizeze sistemele informaționale care asigură realizarea sarcinilor activității speciale de investigații;

4) să folosească, pe parcursul efectuării măsurilor speciale de investigații, în bază de contract sau prin acord scris, încăperile de serviciu, bunurile întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, unităților militare, locuințelor, mijloacele de transport și alte bunuri ale persoanelor fizice și juridice;

5) să fie instruit inițial și continuu.

(2) Ofițerul de investigații, în limitele stabilite de lege, este în drept să colecteze informații în scopul asigurării securității proprii.

(3) Ofițerul de investigații este independent în stabilirea tehnicilor aplicate, modalității și tacticii de efectuare a măsurii speciale de investigații.

(4) Ofițerul de investigații are dreptul să refuze executarea indicațiilor scrise ale procurorului, ofițerului de urmărire penală, dacă acestea sînt ilegale sau există circumstanțe reale ce pun în pericol viața și sănătatea lui. Refuzul executării indicațiilor scrise se adresează procurorului ierarhic superior.

Articolul 13. Procurorul

În cadrul activității speciale de investigații procurorul are următoarele competențe:

a) autorizează măsurile speciale de investigații, care potrivit prezentei legii și Codului de procedură penală urmează a fi autorizate de procuror;

b) verifică legalitatea măsurilor speciale de investigații efectuate pe care le-a autorizat;

c) examinează contestațiile asupra legalității măsurilor speciale de investigații întreprinse de ofițerul de investigații;

d) solicită conducătorului subdiviziunii specializate a organului ce efectuează activitatea specială de investigații desemnarea ofițerilor de investigații în grupul de ofițeri de investigație;

e) în cadrul urmăririi penale, solicită conducătorului subdiviziunii specializate efectuarea măsurilor speciale de investigații concrete;

f) poate solicita întâlniri cu colaboratorii confidențiali care urmează a fi implicați, în vederea stabilirii particularităților de ordin tactic și metodic al măsurii speciale de investigații.

Articolul 14. Răspunderea ofițerilor de investigații

Ofițerii de investigații răspund disciplinar, contravențional sau penal pentru faptele ilegale comise în timpul efectuării măsurii speciale de investigații.

Articolul 15. Colaboratorii confidențiali

(1) Ofițerul de investigații poate antrena, pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații, persoane care nu au competență de efectuare a activității speciale de investigații.

(2) Antrenarea persoanelor indicate la alin.(1) al prezentului articol poate fi realizată, cu titlu oneros sau gratuit, doar în baza acordului liber exprimat al acestora.

(3) Colaboratorii confidențiali sînt persoane, care, printr-un acord scris sau tacit, se obligă să ofere informații, să participe la pregătirea și efectuarea măsurilor speciale de investigații, precum și să contribuie într-un alt mod, neinterzis de lege, la activitățile speciale de investigații.

(4) Colaboratorii confidențiali sînt obligați să păstreze secretul informațiilor care le-au devenit cunoscute în legătură cu participarea la efectuarea măsurilor speciale de investigații și să prezinte informații veridice.

(5) În scopul asigurării securității colaboratorilor confidențiali, a membrilor familiilor și a rudelor acestora, se permite efectuarea măsurilor speciale de investigații în vederea protecției lor. Informația despre persoana care colaborează confidențial poate fi dată publicității doar cu acordul scris al acesteia, iar în cazurile prevăzute de legislație, și fără acordul ei, dar cu înștiințarea preliminară publicării informației.

(6) Ofițerilor de investigații li se interzice să antreneze în activitatea specială de investigații, în calitate de colaboratori confidențiali, deputați, judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală și avocați.

Articolul 16. Asistența subiecților activității speciale de investigații

(1) Persoanele juridice sînt obligate să acorde asistență autorităților care efectuează activitate specială de investigații la îndeplinirea atribuțiilor care le revin conform legii.

(2) Persoanele juridice prestatoare de servicii poștale și de telecomunicații sînt obligate să asigure condiții tehnice necesare îndeplinirii de către subdiviziunile specializate ale autorităților împuternicite să efectueze măsuri speciale de investigații, precum și să întreprindă acțiuni pentru păstrarea confidențialității conținutului, metodelor și tacticii acestor măsuri.

(3) Persoanele juridice sînt obligate să colaboreze cu subdiviziunile specializate ale autorităților care efectuează activitatea specială de investigații pentru executarea ordonanței procurorului, încheierii judecătorului de instrucție și să pună imediat la dispoziția acestora informațiile solicitate.

Articolul 17. Garanțiile și protecția socială a ofițerilor de investigații

(1) Asupra ofițerilor de investigații se extind garanțiile protecției juridice și sociale ale colaboratorilor autorităților în care sînt încadrați.

(2) Nimeni nu are dreptul să intervină în acțiunile legitime ale ofițerilor de investigații, cu excepția persoanelor nemijlocit împuternicite prin lege.

Capitolul III **MĂSURILE SPECIALE DE INVESTIGAȚII**

Secțiunea I

Procedura de dispunere a măsurilor speciale de investigații

Articolul 18. Măsurile speciale de investigații

(1) Pentru realizarea sarcinilor prevăzute de prezenta lege, pot fi efectuate următoarele măsuri speciale de investigații:

1) cu autorizarea judecătorului de instrucție:

a) cercetarea domiciliului și/sau, după caz, instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea audio, video, de fotografiat, de filmat, cu sau fără efectuarea înregistrărilor;

b) supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice;

c) interceptarea comunicărilor;

d) monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice;

e) monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară;

2) cu autorizarea procurorului:

a) colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice;

b) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori a unui punct de acces la un sistem informatic;

c) urmărirea vizuală și/sau documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice;

d) reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale;

e) controlul transmiterii banilor sau altor valori materiale extorcate;

f) investigația sub acoperire;

g) livrarea controlată;

h) supravegherea transfrontalieră;

i) colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată;

j) cercetarea obiectelor și documentelor;

k) achiziția de control;

3) cu autorizarea conducătorului subdiviziunii specializate a organului ce efectuează activitatea specială de investigații:

a) chestionarea;

b) culegerea informației despre persoane și fapte;

c) identificarea persoanei.

(2) Lista măsurilor enumerate la alin. (1) al prezentului articol este exhaustivă și poate fi modificată sau completată numai prin lege.

(3) Măsurile prevăzute la pct. 1) alin. (1) din prezentul articol, precum și cele prevăzute la lit.d), e), g) și h) pct. 2) se efectuează numai în cadrul unui proces penal, conform Codului de procedură penală. Celelalte măsuri prevăzute la alin. (1) se efectuează atât în cadrul unei cauzei penale cât și în afara ei.

(4) În procesul efectuării măsurilor speciale de investigații se face uz de sisteme informaționale, aparate de înregistrare video, audio, de filmat, de fotografiat și de alte mijloace tehnice, dacă acestea au fost autorizate în modul stabilit de lege.

(5) Organizarea, metodele efectuării măsurilor speciale de investigații, procedurile interne de autorizare, regulile de întocmire a proceselor-verbale cu privire la gestionarea, păstrarea și distrugerea materialelor obținute, măsurile de asigurare a integrității și confidențialității acestora și a activităților speciale de investigații, regulile de desfășurare a operațiunilor sub acoperire și cu privire la conducerea și gestionarea activității efectuate sub acoperire, modul de înregistrare a dosarelor speciale, precum și utilizarea resurselor financiare alocate pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații sînt stabilite printr-un regulament comun al autorităților care exercită activitate specială de investigații, de comun acord cu Procuratura Generală.

Articolul 19. Temeiurile pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații

(1) Temeiurile pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații sînt:

- 1) circumstanțele neclare în legătură cu pornirea urmăririi penale;
- 2) informațiile devenite cunoscute, privind:
 - a) acțiunea în curs de pregătire, de comitere sau comisă contrar legii, precum și privind persoanele care o pregătesc, o comit sau au comis-o;
 - b) persoanele care se ascund de autoritățile de urmărire penală sau de judecată ori care se eschivează de la executarea pedepsei penale;
 - c) persoanele dispărute fără urmă și depistarea cadavrelor neidentificate;
 - d) circumstanțele care pun în pericol securitatea militară, economică sau ecologică a statului;
 - e) circumstanțele ce pun în pericol securitatea agentului sub acoperire sau a membrilor familiei lui;
- 3) actele procesuale ale ofițerului de urmărire penală, procurorului sau decizia instanței de judecată în cauzele penale aflate în procedura lor;
- 4) interpelările organizațiilor internaționale și ale autorităților de drept ale altor state, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;
- 5) interpelările autorităților care organizează și efectuează activitatea specială de investigații, conform temeiurilor menționate în prezentul articol.

(2) Activitatea specială de investigații se dispune și se desfășurează cînd sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal ori există un pericol pentru siguranța persoanelor, bunurilor de valoare, securitatea statului sau a ordinii publice;

b) măsura specială de investigații este proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale.

Articolul 20. Procedura autorizării măsurilor speciale de investigații

(1) Măsurile speciale de investigații prevăzute la pct. 1) alin. (1) art. 18 din prezenta lege se autorizează în condițiile Codului de procedură penală a Republicii Moldova.

(2) Măsurile speciale de investigații prevăzute la pct. 2) alin. (1) art. 18 din prezenta lege se autorizează de către procuror, la demersul ofițerului de urmărire penală, subdiviziunii specializate a autorității care efectuează activitățile speciale de investigații în cadrul unui dosar special deschis și înregistrat. Ordonanța procurorului trebuie să cuprindă:

a) indicarea măsurii concrete autorizate;

b) perioada pentru care s-a autorizat măsura;

c) identitatea atribuită investigatorului sub acoperire, precum și activitățile pe care le va desfășura;

d) numele, prenumele, codul de identitate a persoanei supuse măsurii speciale de investigații, sau datele de identificare a acesteia, dacă sînt cunoscute;

e) motivul efectuării măsurii speciale de investigații dispuse;

f) aparatele tehnice necesare pentru efectuarea măsurii speciale de investigații.

(3) Măsurile prevăzute la pct. 3) alin. (1) art. 18 din prezenta lege se dispun la demersul ofițerului de investigații, prin rezoluție, de către conducătorul subdiviziunii specializate a organului abilitat cu exercitarea activității speciale de investigații.

(4) Măsurile speciale de investigații autorizate trebuie să înceapă la data indicată în actul de dispunere sau cel târziu la data expirării termenului pentru care a fost autorizată.

(5) Ofițerul de investigații care efectuează măsurile speciale de investigații va informa procurorul printr-un proces-verbal, în termen de o lună de la data dispunerii măsurii, sau în termenul stabilit în actul de dispunere, despre rezultatele obținute la implementarea măsurilor speciale de investigații.

(6) Dacă în cadrul examinării procesului-verbal, procurorul constată că nu sînt respectate condițiile de efectuare a măsurii speciale de investigații sau prin măsura dispusă se încalcă disproportionat sau, în mod vădit, drepturile și interesele omului dispune încetarea acesteia.

(7) Măsura specială de investigații se dispune pe o perioadă de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii întemeiate pînă la 6 luni. În cazul în care termenul de autorizare a efectuării măsurii speciale de investigații a fost prelungit pînă la 6 luni, este interzisă autorizarea repetată a măsurii speciale de investigații pe

același temei și asupra aceluiași subiect, cu excepția utilizării agenților sub acoperire sau apariției circumstanțelor noi, precum și cercetarea faptelor legate de investigarea crimei organizate și finanțării terorismului.

(8) Procurorul va dispune încetarea măsurii speciale de investigații înaintea expirării termenului pentru care aceasta a fost autorizată, imediat ce au dispărut temeiurile și motivele care au justificat autorizarea ei.

(9) În cazul în care temeiurile necesare pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații nu mai există, ofițerul de investigații solicită procurorului, conducătorului subdiviziunii specializate a organului abilitat cu exercitarea activității speciale de investigații, încetarea ei imediată.

Articolul 21. Dosarul special

(1) La efectuarea măsurii speciale de investigații, ofițerul de investigații este obligat să deschidă dosar special în care se anexează toate materialele acumulate. Deschiderea dosarului este supusă înregistrării obligatorii.

(2) Deschiderea dosarului special nu poate servi drept temei pentru limitarea drepturilor și libertăților omului prevăzute de lege.

(3) Categoriile dosarelor speciale, pornirea, gestionarea și încetarea acestora sînt stabilite prin acte normative departamentale ale autorităților, subdiviziunile cărora efectuează activitatea specială de investigații.

(4) Dosarele speciale se nimicesc după discretizarea acestora, conform Legii cu privire la secretul de stat.

Articolul 22. Consemnarea activității speciale de investigații

(1) Ofițerul de investigații care efectuează măsura specială de investigații întocmește un proces-verbal pentru fiecare măsură autorizată de către procuror, în care consemnează:

a) locul și data efectuării măsurii speciale de investigații, precum și ora începerii și finalizării acesteia;

b) funcția, numele și prenumele subiectului care întocmește procesul-verbal;

c) numele, prenumele și statutul persoanelor care au participat la efectuarea măsurilor, iar dacă este necesar, adresele lor, obiecțiile și explicațiile acestora;

d) descrierea detaliată a faptelor constatate, precum și a acțiunilor luate în cadrul efectuării măsurii speciale de investigații;

e) mențiunea privind fotografierea, filmarea, înregistrarea audio, utilizarea mijloacelor tehnice, condițiile și modalitățile de aplicare a acestora, obiectele față de care au fost aplicate aceste mijloace, precum și rezultatele obținute.

(2) La procesul-verbal se anexează, în plic sigilat, suportul informațional care conține rezultatul măsurilor speciale de investigații. Suportul informațional se păstrează la sediul organului care a efectuat măsura specială de investigații în locuri speciale.

(3) Procesul-verbal și suportul informațional se anexează la dosarul special deschis în condițiile prezentei legi.

(4) La încetarea măsurii speciale de investigații, sau la solicitarea procurorului, ofițerul de investigații care a efectuat măsura, transmite acestuia procesul-verbal la care se anexează toate materialele acumulate la efectuarea măsurii speciale de investigații autorizate. Procurorul examinează și se pronunță prin ordonanță asupra legalității sau ilegalității implementării măsurii efectuate.

(5) În cazul în care procurorul constată că măsura s-a efectuat cu încălcarea vădită a drepturilor și libertăților omului sau a acționat cu depășirea prevederilor ordonanței de autorizare, declară nul procesul-verbal și dispune prin ordonanță nimicirea imediată a suportului informațional și a materialelor acumulate pe parcursul efectuării măsurii speciale de investigații.

(6) În cazul în care procurorul constată că prin acțiunile întreprinse, ofițerul de investigații a încălcat vădit drepturile și libertățile omului, declară nule măsurile întreprinse și sesizează autoritățile competente. Ordonanța procurorului se atacă la procurorul ierarhic superior.

(7) În cazul în care constată prin ordonanță legalitatea implementării măsurii speciale de investigații, procurorul informează imediat persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații.

(8) Din momentul informării, persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să facă cunoștință cu procesul-verbal de efectuare a măsurii speciale de investigații și ordonanța procurorului cu privire la legalitatea măsurilor efectuate.

(9) Măsurile speciale de investigații autorizate de către conducătorul subdiviziunii specializate din cadrul autorității ce efectuează activitatea specială de investigații se consemnează într-un raport și se prezintă acestuia.

Articolul 23. Accesul la sistemele informaționale

Ofițerii de investigații, în limitele dosarului special, au acces la datele sistemelor informaționale gratuit, cu excepțiile prevăzute de lege.

Articolul 24. Utilizarea rezultatelor activității speciale de investigații

(1) Rezultatele activității speciale de investigații pot fi utilizate la efectuarea altor măsuri speciale de investigații, în scopul prevenirii, curmării criminalității și asigurării securității statului, ordinii publice, precum și în calitate de probe pentru cauzele penale, dacă ele au fost efectuate în cadrul unui dosar penal.

(2) Informația despre forțele, mijloacele, sursele (cu excepția persoanelor care acordă sprijin autorităților care efectuează astfel de măsuri), metodele, planurile și rezultatele activității speciale de investigații, precum și despre organizarea și tactica desfășurării măsurilor speciale de investigații, care constituie secret de stat, poate fi discretizată numai în conformitate cu legislația.

(3) În cazul în care ofițerul de investigații constată o bănuială rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni sau pregătirea săvârșirii ei, transmite imediat prin raport toate materialele organului de urmărire penală.

(4) Utilizarea rezultatelor măsurilor speciale de investigații prevăzute la pct. 2) alin. (1) art. 18 din prezenta lege într-un alt dosar se efectuează doar cu autorizarea judecătorului de instrucție.

Articolul 25. Confidențialitatea datelor cu privire la măsurile speciale de investigații

(1) Toate datele acumulate în timpul efectuării măsurii speciale de investigații sînt confidențiale.

(2) Orice divulgare atrage răspunderea prevăzută de lege.

Articolul 26. Procedura de contestare a măsurilor speciale de investigații

(1) Contestarea ordonanței procurorului prin care a dispus măsura specială de investigații, sau s-a constatat legalitatea/ilegalitatea efectuării ei, se depune de către ofițerul de investigații, care a solicitat autorizarea măsurii speciale de investigații și/sau care a efectuat măsura specială de investigații sau de către persoana care a fost supusă măsurii speciale de investigații la procurorul ierarhic superior al acestuia.

(2) Persoanele menționate la alin.(1) al prezentului articol sînt în drept să atace ordonanța cu privire la:

- 1) refuzul procurorului de a autoriza măsura specială de investigații;
- 2) legalitatea implementării măsurii speciale de investigații;
- 3) declararea nulă a rezultatelor măsurilor speciale de investigații.

(3) Contestarea se adresează, în termen de 15 zile, procurorului ierarhic superior din data aducerii ordonanței la cunoștință și se depune direct acestuia sau procurorului care a emis actul contestat. În cazurile în care contestarea a fost depusă procurorului care a emis actul contestat, acesta este obligat ca, în termen de 48 de ore de la primirea ei, să o înainteze procurorului ierarhic superior, însoțită de explicațiile sale, atunci cînd este necesar.

(4) Procurorul ierarhic superior examinează contestarea în termen de 5 zile și dispune:

a) anularea ordonanței procurorului, cu indicarea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse de către acesta;

b) menținerea ordonanței în vigoare.

(5) Ordonanța procurorului ierarhic superior este irevocabilă.

Secțiunea II

Definirea măsurilor speciale de investigații

Articolul 27. Măsurile speciale de investigații care se efectuează doar în cadrul urmăririi penale

Măsurile speciale de investigații care se autorizează doar în cadrul urmăririi penale se efectuează în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală al Republicii Moldova.

Articolul 28. Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice

(1) Colectarea informației de la instituțiile de telecomunicații și a traficului de date computerizate constă în colectarea de la instituțiile de telecomunicații, operatorii de telefonie fixă sau mobilă, operatorii de Internet a informațiilor transmise prin canalele tehnice de telecomunicații (telegraf, telefax, peiging, computer, radio și alte canale), în fixarea secretă a informațiilor publice, transmise sau primite prin intermediul liniilor tehnice de legături de telecomunicații de către persoanele supuse măsurii speciale de investigație, precum și în obținerea de la operatori a informației deținute despre utilizatorii serviciilor de telecomunicații, inclusiv de roaming, și despre serviciile de telecomunicații prestate acestora, la care se atribuie:

- a) posesorii numerelor de telefon;
- b) numerele de telefon înregistrate pe numele unei persoane;
- c) serviciile de telecomunicații prestate utilizatorului;
- d) sursa de comunicații (numărul de telefon al apelantului; numele, prenumele și domiciliul abonatului sau utilizatorului înregistrat);
- e) destinația comunicației (numărul de telefon al apelatului sau numărul la care apelul a fost rutat, redirectionat, numele, prenumele, domiciliul abonatului sau utilizatorului respectiv);
- f) tipul, data, ora și durata comunicației, inclusiv ale tentativelor de apel eșuate;
- g) echipamentul de comunicații al utilizatorului sau alt dispozitiv utilizat pentru comunicație (IMEI ale telefoanelor mobile, denumirea locației Cell ID);
- h) locul echipamentului de comunicații mobile de la începutul comunicației, locația geografică a celulei.

(2) În cazul în care informația obținută constituie o bănuială rezonabilă cu privire la o infracțiune săvârșită sau în curs de pregătire, informația se transmite imediat organului de urmărire penală.

Articolul 29. Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori a unui punct de acces la un sistem informatic

(1) Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori a unui punct de acces la un sistem informatic constă în solicitarea unui furnizor de servicii de a identifica abonatul, proprietarul sau utilizatorul unui sistem de telecomunicații, a unui mijloc de telecomunicații ori a unui punct de acces la un sistem informatic, sau comunicarea dacă un anumit mijloc de comunicații sau punct de acces la un sistem informatic este folosit sau activ, ori a fost folosit sau activ la o anumită dată.

(2) Ordonanța de dispunere a măsurii speciale de investigații pe lângă elementele prevăzute de prezenta lege urmează să conțină:

a) persoana sau furnizorul de servicii care dispune sau ține la control datele;

b) numele persoanei, atunci când este cunoscut, motivarea îndeplinirii condițiilor de dispunere a măsurii speciale de investigație;

c) menționarea obligației persoanei sau furnizorului de servicii de a comunica imediat, în condiții de confidențialitate, datele solicitate.

Articolul 30. Urmărirea vizuală și/sau documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice

(1) Urmărirea vizuală și/sau documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice reprezintă relevarea și fixarea acțiunilor ilegale ale persoanei, a unor imobile, a mijloacelor de transport și a altor obiecte, cu utilizarea aparatelor de înregistrare tehnică.

(2) La localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) sau prin alte mijloace tehnice, se pot folosi dispozitive care determina locul unde se află persoana sau obiectul la care este atașat.

Articolul 31. Investigația sub acoperire.

(1) Autorizarea investigației sub acoperire se efectuează pe perioada necesară descoperirii faptului existenței infracțiunii.

(2) Investigația sub acoperire se dispune prin ordonanță, care trebuie să cuprindă:

a) indicarea măsurii speciale de investigații, concret încuviințate;

b) perioada pentru care s-a autorizat măsura specială de investigații;

c) identitatea atribuită investigatorului sub acoperire, precum și activitățile pe care le va desfășura;

d) persoana sau persoanele supuse măsurii speciale de investigații sau datele de identificare ale acestora, dacă sînt cunoscute.

(3) În cazul în care procurorul apreciază necesitatea folosirii investigatorului sub acoperire, a dispozitivelor tehnice pentru obținerea fotografiilor sau înregistrărilor audio sau video, sesizează judecătorul de instrucție în vederea emiterii încheierii pentru efectuarea măsurii speciale de investigații.

(4) Investigatorii sub acoperire sînt angajați, special desemnați în acest scop din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informație și Securitate, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Departamentului Instituțiilor Penitenciare ale Ministerului Justiției, sau persoane antrenate pentru efectuarea prezentei măsuri speciale de investigații. Investigatorii sub acoperire efectuează măsura specială de investigație pe perioada determinată în ordonanța procurorului.

(5) Investigatorul sub acoperire culege date și informații pe care le pune, în totalitate, la dispoziția procurorului care a autorizat măsura specială de investigații.

(6) Investigatorului sub acoperire i se interzice să provoace comiterea de infracțiuni.

(7) Autoritățile publice pot folosi sau pune la dispoziția investigatorului sub acoperire orice înscrisuri ori obiecte necesare pentru efectuarea măsurii speciale de investigație autorizate. Persoana care pune la dispoziție sau folosește înscrisurile ori obiectele nu poartă răspundere pentru aceasta.

(8) Investigatorii sub acoperire pot fi audiați ca martori în cadrul procesului penal. Pentru motive întemeiate, investigatorul sub acoperire poate fi audiat în condițiile Legii cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal.

Articolul 32. Cercetarea obiectelor și actelor

Cercetarea obiectelor și actelor constă în aprecierea obiectelor și actelor din punct de vedere științific, pentru depistarea semnelor activității criminale, studierea conținutului obiectelor și actelor, suprapunerea cu alte obiecte și acte necesare pentru determinarea realității obiective.

Cercetarea obiectelor și actelor se efectuează de către ofițerii de investigație cu participarea, în caz de necesitate, a specialistului, care posedă cunoștințe speciale, necesare pentru studierea acestora.

Articolul 33. Colectarea mostrelor pentru cercetarea comparativă

Colectarea mostrelor pentru cercetarea comparativă constă în depistarea, ridicarea fizică și conservarea suportului material de informație (obiecte, substanțe), în scopul comparării lor cu materialele de care dispun deja subdiviziunile specializate ale autorităților care efectuează activitatea specială de investigații sau în scopul depistării ulterioare a obiectelor identice cu obiectele care prezintă interes special.

Articolul 34. Achiziția de control

Achiziția de control constă în cumpărarea de servicii sau bunuri aflate în circulație liberă, limitată sau interzisă, în scopul efectuării constatărilor tehnico-științifice sau expertizelor judiciare sau pentru investigarea unei infracțiuni sau identificarea făptuitorilor care au săvârșit-o.

Articolul 35. Chestionarea

Chestionarea constă în comunicarea nemijlocită a ofițerului special cu persoanele ce posedă informații despre fapte, evenimente, circumstanțe, sau persoane ce prezintă interes.

Articolul 36. Culegerea informației despre persoane și fapte

Culegerea informației despre persoane și fapte constă în dobândirea informației despre persoanele fizice și juridice, faptele, evenimentele, circumstanțele care prezintă interes, prin studierea nemijlocită a documentelor, materialelor, bazelor de date, întocmirea solicitărilor în adresa persoanelor juridice și fizice, care posedă sau dispun de informațiile nominalizate.

Articolul 37. Identificarea persoanei

Identificarea persoanei constă în stabilirea persoanei după semnalmentele statice (ampretele papilare, componența sîngelui și a salivei, urmele de miros și urmele lăsate la locul infracțiunii) și dinamice (mersul, gesticularea, mimica etc.), precum și prin intermediul fotorobotului și a altor metode care dau posibilitate, cu o probabilitate sporită, de a stabili persoana.

Capitolul IV **ASIGURAREA FINANCIARĂ A ACTIVITĂȚII SPECIALE** **DE INVESTIGAȚII**

Articolul 38. Finanțarea activității de investigații

(1) Autorităților, subdiviziunile cărora sînt împuternicite cu efectuarea activității speciale de investigații, li se alocă din bugetul de stat mijloace financiare în scopul realizării prezentei legi.

(2) Controlul asupra utilizării mijloacelor financiare alocate pentru activitatea specială de investigații se exercită de către conducătorii autorităților respective, precum și de către un reprezentant al Ministerului Finanțelor special împuternicit, conform regulilor speciale aprobate de Guvern.

Capitolul V

CONTROLUL ȘI COORDONAREA ACTIVITĂȚII SPECIALE DE INVESTIGAȚII

Articolul 39. Controlul parlamentar

(1) Controlul parlamentar asupra activității speciale de investigații se exercită de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică.

(2) Autoritățile care efectuează activitate specială de investigații sînt obligate să prezinte Procurorului General, pînă la data de 15 decembrie a fiecărui an, raportul cu privire la activitatea specială de investigații, care va cuprinde:

- a) numărul măsurilor speciale de investigații autorizate;
- b) numărul măsurilor speciale de investigații anulate;
- c) rezultatele măsurilor speciale de investigații.

(3) Procurorul General, în baza rapoartelor prezentate și a informației de care dispune procuratura, prezintă Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică raportul final al activității speciale de investigații pînă la data de 15 februarie a fiecărui an.

(4) Comisia securitate națională, apărare și ordine publică poate solicita orice informație suplimentară, în limitele competenței, cu excepția dosarelor speciale, cu privire la activitatea specială de investigații, dacă consideră că raportul prezentat este incomplet.

Articolul 40. Controlul exercitat de procuror

(1) Controlul asupra executării prezentei legi se efectuează de către procurorii ierarhici superiori.

(2) Controlul se efectuează în baza plîngerilor depuse de către persoane, drepturile și interese legitime ale cărora au fost încălcate.

(3) Procurorii ierarhici superiori care efectuează controlul dispun de dreptul de acces la informațiile care constituie secret de stat, acordat în modul stabilit de lege.

(4) Activitatea colaboratorilor confidențiali se află sub controlul Procurorului General sau a unui procuror, special împuternicit prin ordinul Procurorului General.

Articolul 41. Controlul departamental

(1) Controlul departamental asupra activității ofițerilor de investigații se realizează de către conducătorul organului care efectuează activitatea specială de investigații.

(2) Conducătorul organului care efectuează activitatea specială de investigații exercită controlul prin solicitarea dosarelor speciale la control.

Articolul 42. Coordonarea activității speciale de investigații

(1) Activitatea specială de investigații este coordonată de către Consiliul de coordonare, constituit pe lângă Procurorul General.

(2) Consiliul de coordonare este constituit din Procurorul General, care, totodată, este președintele Consiliului, din conducătorii subdiviziunilor specializate din cadrul autorităților care efectuează activitatea specială de investigații. Consiliul de coordonare își exercită activitatea în baza regulamentului aprobat de către Procurorul General.

Articolul 43. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.

(3) La momentul intrării în vigoare a prezentei legi persoanele care au activat în cadrul subdiviziunilor specializate ale autorităților împuternicite cu efectuarea activității operative de investigații, conform Legii nr. 45-XIII din 12 aprilie 1994 privind activitatea operativă de investigații, continuă exercitarea activității în calitate de ofițeri de investigații.

(4) La data intrării în vigoare a prezentei legi Legea nr. 45-XIII din 12 aprilie 1994 privind activitatea operativă de investigații (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 11-13, art. 38), cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

cu privire la proiectul Legii privind activitatea specială de investigație

1. Cauzele care au condiționat elaborarea proiectului, inițiatorii proiectului și persoanele care au participat la elaborarea proiectului și definitivarea acestuia

Activitatea operativă de investigație este acea activitate prin care organele operative de investigație ale statului contribuie la prevenirea și combaterea criminalității, identificarea persoanelor dispărute fără veste, căutarea persoanelor ce se sustrag de la urmărirea penală, asigurarea securității statului, ordinii publice și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La moment, domeniul în cauză este reglementat de Legea nr. 45-XIII din 12 aprilie 1994 privind activitatea operativă de investigații. Legea în cauză a fost supusă criticilor de mai mulți experți.

Astfel, expertul, Goran Klemencic în analiza Legii privind activitatea operativă de investigație, efectuată în 2006 a menționat expres că reglementările existente în Republica Moldova nu corespund standardelor europene stabilite.

O notă critică a fost dată acestei legi chiar de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului la 10 februarie 2009 în cauza ***Iordachi și alții contra Moldovei***.

În fața Curții, reclamantii au invocat violarea art. 8 CEDO (dreptul la respectarea vieții private și de familie), pretinzând că dreptul lor la respectarea corespondenței nu a fost respectat, deoarece legislația națională în domeniul interceptării convorbirilor nu conține garanții suficiente împotriva eventualului abuz din partea autorităților naționale.

Curtea a constatat, în unanimitate, că a fost **violat art. 8 din CEDO**. Inițial a menționat că a avut loc o ingerință în dreptul reclamantului, iar ulterior a conchis că această ingerință nu a fost "prevăzută de lege".

Astfel, au fost formulate obiecții legislației Republicii Moldova care reglementează procedura interceptărilor convorbirilor telefonice și, în mod special au fost formulate obiecții asupra Legii nr. 45 din 12 aprilie 1994 privind activitatea operativă de investigație. Studiind obiecțiile în cauză, se remarcă faptul enunțării unor probleme de drept și de compatibilitate a legislației naționale cu standardele internaționale impuse prin declararea la articolul 8 al Convenției Europene a Drepturilor Omului a dreptului la respectarea vieții private și familiei. Astfel, problemele care pot fi sesizate în cadrul hotărârii în cauză, prezintă ideea generală că Legea cu privire la activitatea operativă de investigație nu oferă reale garanții contra abuzurilor din partea autorităților la efectuarea măsurilor operative de investigații, în special normele ce reglementează interceptările convorbirilor telefonice. Conform opiniei Curții, normele din Legea sus-nominalizată sunt imprevizibile și neclare, deoarece nu oferă minimul de garanții legale contra unor ingerințe inadmisibile în dreptul fundamental reglementat în art. 8 al Convenției. Legea respectivă nu definește în termeni clari categoriile de persoane în privința cărora poate fi aplicată această măsură operativă de investigații, stabilește o gamă largă de fapte aplicabile acestor măsuri, și nu identifică limitele de termen de efectuare a măsurilor. La fel, procedurile de aplicare a măsurilor sunt formale și efectiv nu oferă garanții sub aspectul unui

control ale legalității și eficienței asupra aplicării măsurilor operative de investigații, și exercitarea unui control general asupra practicii de aplicare acestor măsuri din partea Parlamentului. Deși, Curtea în unanimitate a notat că în final supravegherea sistemului secret al activității operative de investigații este încredințat Parlamentului, care îl exercită printr-o comisie specializată, cu toate acestea, modul în care Parlamentul efectuează controlul respectiv nu este prevăzut de lege și Curții nu i-a fost prezentată nici o dovadă existenței unei proceduri în vigoare care guvernează activitatea Parlamentului în acest sens.

Totodată există o multitudine de acte internaționale care reglementează activitatea operativă de investigație ca Recomandarea Consiliului Europei (2005)10 cu privire la tehnicile speciale de investigație care a fost adoptată în scopul detectării și investigării infracțiunilor grave și suspectilor, care vizează culegerea de informații, Convenția ONU împotriva corupției, Convenția penală a Consiliului Europei cu privire la corupție, Convenția Consiliului Europei cu privire la spălarea, investigarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitățile criminale și cu privire la finanțarea terorismului, Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea cibernetică. Astfel, urmează de adoptat o nouă lege care să corespundă standardelor internaționale.

La elaborarea prezentului proiect, a fost creat un grup de lucru format din reprezentanți ai organelor care efectuează activitatea operativă de investigație și reprezentanți ai Ministerului Justiției.

Grupul s-a întrunit în mai multe ședințe în care au fost abordate problemele conceptuale ale activității operative de investigație, iar ulterior a fost elaborat proiectul în cauză.

Proiectul a fost remis spre avizare organelor interesate ca Curtea de Conturi, Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Procuratura Generală, Institutul Național al Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Centru pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciul Vamal, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Grăniceri, Centru pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Asociația obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, Asociația obștească „Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova”, Asociația obștească „Asociația Promo-LEX”, Asociația Obștească „Centrul de Resurse Juridice”, Asociația obștească „Asociația pentru Democrație Participativă „ADEPT”, Asociația obștească „Institutul de Politici Publice”, Asociația obștească „Centrul de Resurse al Organizațiilor, Neguvernamentale pentru Drepturile Omului din Moldova”, Asociația obștească „Institutul pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului”, Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Universitatea de Stat “Alecu Russo” din Bălți, Academia Ministerului Afacerilor Interne “Ștefan cel Mare”.

La moment avizele au fost prezentate de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Curtea de Conturi, Centru pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupție, Serviciului Grăniceri, Serviciului Protecție și Pază de Stat,

Institutul Național al Justiției, Academia de Științe a Moldovei.

2. Scopul și obiectivele proiectului

Promovarea acestui proiect este generat de necesitatea stringentă de a preveni, curma și combate criminalitatea precum și a proteja securitatea statului prin implementarea unor tehnici novatoare astfel încât să fie asigurată pe deplin securitatea statului.

Obiectivul general – asigurarea securității publice

Obiective specifice:

- stabilirea măsurilor de investigare în conformitate cu recomandările naționale și conform cerințelor de dezvoltare a domeniului informațional;
- definirea măsurilor de investigație;
- stabilirea clară a categoriilor de persoane în privința cărora pot fi aplicate măsurile de investigații;
- stabilirea clară a temeiurilor, cauzelor și faptelor care impun necesitatea aplicării acestor măsuri;
- reducerea sferei de aplicabilitate a măsurilor prin prisma limitării numărului de fapte care pot implica necesitatea dispunerii lor;
- excluderea în general a diferenței între măsurile operative de investigații și acțiunile de urmărire penală;
- stabilirea condițiilor clare care să ofere garanții ale confidențialității datelor obținute din efectuarea măsurii respective de investigații, atât din viziunea persoanei care a fost supusă acestei măsuri, cât și reieșind din interesul organului care a efectuat-o privind caracterul secret al investigațiilor sale;
- definirea și stabilirea distincțiilor exacte între garanții în fond de aplicare a măsurilor (temeiuri, cauze) și garanțiilor de procedură (motivarea aplicării, autorizarea, termene de aplicare);
- prevederi mai clare privind monitorizarea la nivel general și special a legalității aplicării acestor măsuri;
- stabilirea măsurii de control din partea subiecților supuși măsurilor respective a legalității informațiilor colectate și a măsurilor aplicate față de ei;
- stabilirea cadrului normativ de păstrare a datelor confidențiale obținute în urma aplicării măsurilor operative de investigații și acțiunilor de urmărire, precum și condițiile de nedivulgare acestora din partea persoanelor cărora aceste date le-au devenit cunoscute;
- distincția clară între atribuții, rolul și funcțiile a fiecărui subiect care participă la efectuarea, dispunerea și autorizarea măsurilor.

3. Elementele novatorii ale proiectului și rezultatele scontate

În primul rând ne propunem schimbarea denumirii din activitatea operativă de investigație în activitatea specială de investigație. Activitatea operativă de investigație are o denumire sovietică și creează o atitudine negativă a societății vizavi de această activitate. Mai mult ca atât nici într-un stat european nu întâlnim noțiunea de

„operativ”.

Astfel propunem ca aceste măsuri să fie numite măsuri speciale de investigație.

O altă noutate promovată de Ministerul Justiției este ca o parte din măsurile speciale propuse să fie reglementate de Codul de procedură penală și să fie efectuate doar în cadrul procesului penal și întru realizarea scopului penal. Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Expertul Goran Klemecic în analiza Legii privind activitatea operativă de investigație menționează că tehnicile speciale de investigație (măsurile speciale de investigație) se aplică pentru 2 scopuri pentru combaterea criminalității și asigurării securității statului. Aceste două scopuri sunt reflectate și în Recomandarea Consiliului Europei (2005) 10 cu privire la tehnicile speciale de investigație.

Luând în considerație aceste două scopuri, propunem includerea unor măsuri speciale de investigație care afectează clandestin drepturile și libertățile persoanei în Codul de procedură penală și efectuarea lor doar în cadrul procesului penal.

La moment, activitatea operativă de investigație poate să fie realizată și în afara procesului penal, având scopul de a preveni săvârșirea infracțiunilor.

De asemenea, pentru prevenirea și curmarea criminalității precum și asigurarea securității statului ori ordinii publice, totuși considerăm că urmează de prevăzut și măsuri speciale de investigație care urmează să fie efectuate înafara procesului penal cum ar fi:

- 1) Colectarea informației de la instituțiile de telecomunicații și a traficului de informație;
- 2) Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori a unui punct de acces la un sistem informatic, care nu implică aportul instituției de telecomunicații (furnizorului de servicii);
- 3) Urmărirea vizuală și/sau documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin GPS ori prin alte mijloace tehnice;
- 4) Controlul transmiterii banilor sau altor valori materiale extorcate;
- 5) Activitatea sub acoperire;
- 6) Colectarea mostrelor pentru cercetarea comparativă;
- 7) Cercetarea obiectelor și documentelor.

O constatare a CtEDO expusă în cauza Iordachi și alții contra Moldovei este lipsa controlului asupra măsurilor speciale de investigație. Astfel, Ministerul Justiției propune ca toate aceste măsuri efectuate înafara dosarului penal să fie dispuse doar de către procuror. Mai mult ca atât, la finalizare acțiunii în cauză procurorul urmează să se expună și asupra legalității implementării măsurilor autorizate. Acest mecanism este necesar întru asigurarea drepturilor și libertăților omului.

A treia grupă de măsuri speciale de investigație autorizate de către conducătorul subdiviziunii din cadrul autorităților care efectuează activitatea specială de investigație

și care pot fi efectuate și înafara dosarului penal sunt;

- 1) Chestionarea;
- 2) Culegerea informației despre persoane și fapte;
- 3) Identificarea persoanei;

Totodată, propunem ca activitatea specială de investigație să se dispună doar atunci când:

a) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate prejudicia considerabil activitatea de administrare a probelor ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare;

b) există o bănuială rezonabilă (motive suficiente) cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave;

Aceste condiții vin să acorde măsurilor speciale de investigație un caracter excepțional, deoarece implică o violare a drepturilor private a persoanei mai mult ca atât aceste măsuri sunt realizate prin intermediul tehnicilor speciale care necesită cunoștințe speciale, aparate speciale și sunt costisitoare.

Se propune a fi reglementată instituția agentului sub acoperire, pentru descoperirea cât mai rapidă și eficientă a infracțiunilor săvârșite de către organizațiile criminale, apare necesitatea de a infiltra agenți sub acoperire care să colecteze date cu privire la săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni. Astfel, întru realizarea unuia dintre scopurile procesului penal considerăm că aceasta prevedere va contribui la realizarea drepturilor și intereselor omului.

Cît privește existența prevederilor cu privire la interceptarea convorbirilor telefonice, menționăm că deși s-a păstrat caracterul special de investigație a măsurii, ea va fi efectuată doar în cadrul unui dosar penal. Astfel, art. 17, 26 din proiect prevede expres că procedura efectuării măsurilor speciale de investigație din cadrul urmăririi penale este reglementată de Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

4. Estimarea riscurilor legate de aprobarea proiectului

a) Instabilitatea politica. Aprobarea proiectului implică adoptarea unui șir de acte normative, precum și elaborarea și implementarea coerentă a acestor acte. Acestea necesită voința fermă și coerentă a Parlamentului și a Guvernului.

b) Rezistența la reformă a reprezentanților organelor care efectuează activitatea specială de investigație. În Republica Moldova este deja înrădăcinată tradiția diferențelor între prevederile actelor normative și practica implementării acestora, ca urmare în primul rînd a rezistenței reprezentanților instituțiilor și profesiilor libere conexe de a urma cu exactitate prevederile legii, precum și modificarea permanentă și deficiențele cadrului normativ.

5. Impactul proiectului asupra combaterii corupției și criminalității

Adoptarea prezentei legi va contribui esențial la combaterea corupției în organele care vor efectua măsurile speciale de investigație întrucît efectuarea acestor măsuri vor fi

supuse unui control riguros. Totodată efectuarea măsurilor cu ajutorul tehnicilor informaționale contemporane va contribui la combaterea corupției precum și la descoperirea și cercetarea corupției.

6. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate după adoptarea proiectului

În dispozițiile finale și tranzitorii a proiectului este stipulată obligația Guvernului de a propune Parlamentului aducerea în concordanță a tuturor actelor legislative cu prezentul proiect. Mai mult ca atât, Guvernul urmează să-și aducă în concordanță actele sale cu prevederile proiectului.

7. Nivelul de compatibilitate a proiectului cu normele Convenției Europene privind protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și legislației comunitare

Prezentul proiect a fost elaborat ca urmare a condamnării Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Iordachi și alții contra Moldovei.

8. Cuantumul mijloacelor bugetare necesare pentru implementarea proiectului

Implementarea practică a proiectului presupune alocări financiare considerabile din contul mijloacelor bugetare, însă ținând cont de faptul că proiectul nu conține indicatori de implementare cuantificabili, la moment nu poate fi indicat cu precizie cuantumul mijloacelor financiare necesare implementării proiectului.

Viceministru

Vladimir GROSU